

Enheten för naturvård

Stormossen SE0110213

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Stormossens öppna västra del sedd från en fastmarksholme

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18653-2017

Namn	Stormossen	Areal	31,6 ha
Natura 2000-kod	SE0110213		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2011-09-14		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
7140	Öppna mossar och kärr	0,4	1,3
9010	*Taiga	9,2	29
91D0	*Skogsbevuxen myr	17,3	55

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Stormossen

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18653-2017

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna. I Stormossen är 91D0, skogsbevuxen myr, det prioriterade värdet. Närmsta skyddade område med liknande livsmiljö ligger 2 km åt nordväst och 3 km åt nordväst (Brännmossen resp. Gorran Natura 2000-område).

Stormossen, Brännmossen och Gorran ligger i den skogliga värdetrakten Tärnan-Riala som utmärks av just trädbevuxna våtmarker, samt av örtrika barrskogar. Skogarna i närområdet är dock ganska hårt brukade, och de skyddade myrarna relativt små.

Prioriterade åtgärder för området är upprättande av någon typ av formellt skydd och/eller avtal.

Bevarandemål för Stormossen

Öppna mossar och kärr (7140)

- Arealen öppna mossar och kärr ska bibehållas.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Myren ska inte påverkas av lokal övergödning.
- Myren ska vara opåverkad av dikning eller dämning.
- Igenväxningsvegetation förekommer inte eller endast i begränsad omfattning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Taiga (9010)**

- Arealen taiga ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän till riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd).
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, och insektsangrepp.
- Kontinuerlig förekomst av tall och gran ska upprätthållas.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

- Arealen skogsbevuxen myr ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän till riklig förekomst av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.

BEVARANDEPLAN**Datum**
2017-06-12**Beteckning**
511-18653-2017

- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, översvämningar och insektsangrepp.
- Kontinuerlig förekomst av tall ska upprätthållas.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Myrarna ska inte påverkas av lokal övergödning.
- Myrarna ska vara opåverkade av dikning eller dämning.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel stjärnstarr, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Området ligger i Norrtälje kommun i dess södra del, c:a 2,5 km SV om gården Beateberg och drygt 7 km OSO från Kårsta i Vallentuna kommun. Landskapet är varierat med stora sammanhängande skogsmarker bestående av mossar, kärr och hållmarker vilket ger landskapet variation i biotyper. Omgivningarna är även rika på sjöar. Stormossen ligger högt i landskapet, knappt 60 meter över havet. Det ligger därför nära vattendelarna och har ett litet tillrinningsområde. Marken i omgivningarna har stora variationer med finjordrika sediment i lägre partier där många av dem brukas som jordbruksmarker. Blöta marker har ofta ett tjockt lager med torv. Sandiga och moiga moräner dominerar i skogsmarken men markerna runt Stormossen har svallade sediment av isälvsmaterial.

Stormossens trädskikt domineras helt av gammal senvuxen tall. Ett litet inslag av glasbjörk finns och död ved förekommer också, mest i form av torra träd. Skvattram och odon dominerar starkt i fältskiktet men det växer även blåbär och lingon på tuvorna. Vitmossor växer i bottenskiktet.

En mindre del öppen blöt våtmark finns i västra och södra delen och domineras av olika arter av vitmossor i bottenskiktet. På tuvorna växer enstaka tall och glasbjörk tillsammans med myrbyörnmossa, odon, ljung, tranbär och rosling. Rundsileshår förekommer i de blötaste partierna. Natura 2000-områdets gräns går utanför själva högmossen med laggzon och runt mossen dominerar fastmark och hållmarkspartier med senvuxen gammal barrskog med inslag av asp och vårtbjörk. Det finns även några fastmarksholmar i Stormossen och skogen här är mycket gammal och opåverkad av skogsbruk. I denna del förekommer även en förhållandevis stor mängd med död ved i form av lågor och torra träd. Det växer även mycket gammal och rötskadad gran på den största av fastmarksholmarna. Stormossens högmosse är i det närmaste opåverkad av skogsbruk, endast få tecken på avverkning av enstaka träd kan skönjas. Det finns heller ingen hydrologisk påverkan i form av diken. I nordvästra och södra delen av Natura-2000 området fastmarksdel växer det en likåldrig produktiv talldominerad skog och i sydost ingår ett område med ungskog av tall och björk. Hela Natura 2000-området är nyckelbiotop i Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18653-2017**Beskrivning av livsmiljöer****Öppna mossar och kärr (7140)**

Området finns i västra och södra delen av Stormossen och utgörs av en öppen trädlös myr med tuvor och små höljor. Den södra delen har ett svagt utbildat trädsnitt med tall och glasbjörk. Bottenskiktet domineras av vitmossor. På tuvorna växer enstaka tall och glasbjörk. Här förekommer även ljungräs och odon samt roslin och tranbär. Tuvull, ängsull och trådstarr växer över hela det öppna partiet i varierande grad. På de fuktigaste partierna växer även rundsilesår.

***Taiga (9010)**

Större delen av fastmarkspartierna runt högmossen samt fastmarksholmarna i mossen hör till den naturskogsartade skogstypen. Mycket gammal tall dominerar men det finns även senvuxen gran, asp och vårtbjörk här. Död ved i form av lågor och torra träd förekommer rikligt i synnerhet på den största fastmarksholmen. Vedtunga och ulltunga har hittat livsmiljöer hos döda granlångor på den största fastmarksholmen. Gamla stämplingsbläckor på träd visar att skogliga åtgärder har planerats men inte blivit utförda. Blåbär och lingon dominerar i fältskiktet. Blåmossa och bollvitmossa är signalarter som kan hittas i fuktiga partier. På frisk mark växer hus- och väggmossa.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

Området är en talldominerad högmossa med gammal senvuxen tall i trädsnittet. Det förekommer även enstaka glasbjörk samt i den trädbevuxna laggzonen klippal. Torrakor av tall finns spridda i området och även enstaka liggande död ved. Gran förekommer mer frekvent i anslutning till fastmark och laggzon. Kärnväxtfloran domineras stort av ris, skvatram, odon och blåbär samt även lingon förekommer över hela området. Tuvull och ängsull, samt på några ställen vass, växer spridda i området.

Bottenskiktet domineras av vitmossor men på tuvor kan även väggmossa och räffelmosa hittas. Arter som enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering förekommer är liten spiklav och grynig blåslav som växer på tallbark. Blåmossa finns på tuvor i den trädbevuxna laggzonen.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18653-2017**Öppna mossar och kärr (7140)**

- Dikning/skyddsdikning av anslutande mark
- Avverkning i skogen närmast mossen så att det sker en förändring i negativ riktning beträffande luftfuktighet, vindpåverkan, solinstrålning, läckage av näringsämnen från mark utanför mossen.

***Taiga (9010)**

- Stormfällning av det äldre trädskiktet.
- Konkurrens mellan trädslagen gör att ett trädslag får möjlighet att dominera.
- Skogsbrand över hela objektet.
- Förändringar i markkemin p.g.a. nedfall av kväve som gör att mykorrhizasvampar missgynnas.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

- Förändring av hydrologin
- Avverkning i skogen närmast mossen så att det sker en förändring i negativ riktning beträffande luftfuktighet, vindpåverkan, solinstrålning, läckage av näringsämnen från mark utanför mossen.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Behov av ytterligare reglering

För att säkerställa gynnsam bevarandestatus kan formellt skydd i någon form behöva utredas vidare.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Stormossen.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Hela området	Ingen åtgärd	

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18653-2017**Bevarandetillstånd i dag**

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Öppna mossar och kärr (7140)	Gynnsamt.
*Taiga (9010)	Gynnsamt om de skogspartier med medelålders skog och ungskog som förekommer lämnas för fri utveckling.
*Skogsbevuxen myr (91D0)	Gynnsamt.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Hedenström, A. 2001. *Early Holocene shore displacement in eastern Svealand, Sweden, based on diatom stratigraphy, radiocarbon chronology and geochemical parameters. Quaternaria Ser. A No 10.*

Länsstyrelsen i Stockholms län. Naturkatalog för Stockholms län. Remissupplaga. 1996.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Våtmarksinventering i Stockholms län. Rapport nr 1997:1. 1997.

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering. 1997.

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogsinventering. 1997.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18653-2017**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

Begreppet ”naturtyp” i kartan är synonymt med livsmiljö i resten av dokumentet.

